

بهره‌برداری ۳.۵ میلیارد دلاری طرح های پتروشیمی در دولت سیزدهم

مشعل نیوز : صنعت پتروشیمی در دولت سیزدهم ۱۷ طرح را به ارزش ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار به بهره‌برداری رسانده و ۱۴ طرح پتروشیمی را آغاز کرده است.

صنعت نفت به‌عنوان مزیت راهبردی کشور پشوانه قدرتمند اقتصاد و صنعت کشور و ابزاری قوی برای دستیابی به توسعه پایدار است؛ اما تحقق این نقش در گرو توسعه زنجیره ارزش برپایه فعالسازی صنایع تکمیلی با اتکا به صنعت پتروشیمی و زنجیره پایین‌دستی آن است. ایجاد ارزش افزوده، ارزآوری، اشتغالزایی، محرومیت‌زدایی و تکمیل زنجیره تأمین صنایع گوناگون کشور از مزیت‌های توسعه صنایع پایین‌دستی نفت همچون صنعت پتروشیمی به شمار می‌روند.

چالش‌های پیش روی کشورمان در سال‌های گذشته نظیر نیاز به توسعه

اشتغال و ایجاد بازار کار برای جمعیت جوان روبه افزایش، نوسانات قیمت نفت و مهم‌تر از همه تحریم‌های ناجوانمردانه علیه ملت ایران ایجاب می‌کند که به تولید و تبدیل فرآورده‌های پتروشیمیایی به‌ویژه توسعه صنایع پایین‌دستی نفت و صنایع تکمیلی آن که ارزش افزوده بالایی دارد توجه بیشتری شود و به‌عنوان موضوعی اجتناب‌ناپذیر در برنامه‌ریزی‌های کلان اقتصادی کشور لحاظ شود.

ازاین‌رو، توسعه صنعت پتروشیمی ایران در دولت‌های مختلف افزون بر اینکه متوقف نشده است، بلکه طرح‌های توسعه‌ای این صنعت نیز همگام با نیاز بازار داخلی و تحولات جهانی به محصولات پتروشیمیایی در دستور کار قرار می‌گیرند. صنعت پتروشیمی در دولت سیزدهم نیز با اولویت تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام، سیاست اصلی تکمیل زنجیره ارزش و جهش تولید را با عملکرد مطلوبی در کارنامه خود ثبت کرده است.

همزمان با آغاز به‌کار دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۰، ۵۰ طرح پتروشیمی در کشور فعال بود و اکنون پس از گذشت سه سال از فعالیت دولت، ۱۲۷ طرح پتروشیمی در کشور در حال اجراست؛ ۲۲ طرح در منطقه ماهشهر، ۲۴ طرح در عسلویه، ۵۳ طرح در سایر مناطق، ۱۳ طرح در منطقه کنگان، دیر و سیراف، ۴ طرح در منطقه مکران و ۱۱ طرح در منطقه انرژی‌بر پارسین.

این گزارش مروری است بر ۱۷ طرح به بهره‌برداری‌رسیده به ارزش حدود ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار و ۱۴ طرح آغازشده از سوی صنعت پتروشیمی در دولت سیزدهم. گفتنی است بعضی از این طرح‌ها، طرح‌های زیرساختی برای تأمین خوراک، یوتیلیتی و ذخیره‌سازی و صادرات محصولات پتروشیمی هستند که از سوی صنایع پتروشیمی انجام شده‌اند.

- سال ۱۴۰۰

-گام نخست طرح انیدریدمالئیک شرکت پتروکیمیای ابن‌سینا به‌عنوان نخستین طرح تکمیل‌کننده زنجیره ارزش خوراک «بوتان» با ظرفیت سالانه ۸۰ هزار تن تفکیک بوتان در منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی ماهشهر در بهمن ۱۴۰۰ به بهره‌برداری رسید که با راه‌اندازی این طرح از خام‌فروشی بوتان جلوگیری و همه نیازهای کشور تأمین می‌شود.

- سال ۱۴۰۱

-پتروشیمی دی آریا پلیمر خمین با ظرفیت سالانه ۱۷۵ هزار تن تابستان ۱۴۰۱ وارد مدار تولید شد. در این واحد پتروشیمی که خوراک

مورد نیازش از پالایشگاه شازند اراک تأمین می‌شود، ۱۷ گرید هموپلیمر و ۱۱ گرید کوپلیمر تولید خواهد شد که حدود ۱۷ درصد از پلی‌پروپیلن مورد نیاز صنایع پایین‌دستی کشور را تأمین می‌کند.

- عملیات اجرایی طرح تولید پروپیلن از پروپان (PDH/PP) شرکت پالایش پارسین سپهر شهریور ۱۴۰۱ با هدف تکمیل زنجیره ارزش و ظرفیت تولید سالانه ۴۵۰ هزار تن پروپیلن، ۳۰۰ هزار تن پلی‌پروپیلن، ۱۰۰ هزار تن آکریلیک اسید و سوپرجاذبها آغاز شد. این طرح به منظور افزایش زنجیره ارزش ۵۳۶ هزار تن پروپان از محل تولیدات شرکت پالایش پارسین سپهر با سرمایه ۴۸۸ میلیون یورو و ۲۹۰۰۰ هزار میلیارد ریال در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس اجرا خواهد شد.

- عملیات اجرایی طرح PDH/PP پتروشیمی پارس هفتم شهریور ۱۴۰۱ آغاز شد. طرح PDH پتروشیمی پارس با ظرفیت تولید ۶۰۰ هزار تن پروپیلن و ۵۰۰ هزار تن پلی‌پروپیلن و سرمایه‌گذاری ۶۴۵ میلیون دلار و ۶۶ هزار میلیارد ریال در مدت ۴۸ ماه در منطقه ویژه اقتصادی پارس (عسلویه) احداث می‌شود. سالانه ۷۰۰ هزار تن پروپان از محل تولیدات پتروشیمی پارس و ۳۰۸ هزار تن اتیلن از پتروشیمی‌های منطقه به عنوان خوراک در این واحد مصرف می‌شود.

- شرکت پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس، تولید پلی‌پروپیلن را به منظور تکمیل زنجیره ارزش و تولید ارزش افزوده و اشتغالزایی در منطقه بهبهان در دستور کار قرار داد و به این منظور عملیات اجرایی طرح تولید پروپیلن از پروپان (PDH) را شهریور ۱۴۰۱ آغاز کرد.

- چهار طرح پایین‌دستی صنایع پتروشیمی با محوریت اقتصاد مقاومتی و در چارچوب طرح‌های دانش‌بنیان، دهم شهریور ۱۴۰۱ با دستور محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهوری، در منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی به بهره‌برداری رسید. شرکت بهین پلیمر آریایی واحد تولید کاتالیست صنعتی از گروه صنعتی رجال با سرمایه‌گذاری ۵۰۰ میلیارد ریال در محل سایت ۳ منطقه، واحد تولید کاغذ و مقوا از کربنات کلسیم از شرکت پترونیکان جنوب با سرمایه‌گذاری ۷۰۰ میلیارد ریال به اضافه ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار دلار سرمایه‌گذاری ارزی در سایت یک منطقه، واحد تولید اسید بنزوئیک و اسید ترفتالیک خام از شرکت شادبه افروز سبلان گستر با سرمایه‌گذاری ۳۳۰ میلیارد ریال و طرح تولید کامپاند و گرانول پی‌وی‌سی و بازیافت محصول Off گرید جامد از شرکت سینا سود با سرمایه‌گذاری ۴۰۰ میلیارد ریال نیز در سایت یک

منطقه افتتاح شدند.

- عملیات اجرایی پروژه یکمیلیون و ۶۵۰ هزار تنی پتروالفین فن‌آوران پاییز ۱۴۰۱ کلید خورد. قرار است در گام نخست، زمینه‌سازی لازم برای احداث کارخانه تولیدی صورت پذیرد که طی آن افزون بر آماده‌سازی معابر پیرامونی و داخلی، ساخت دو مخزن ۵۰ هزار تنی ذخیره متانول با مجموع ۱۰۰ هزار تن ظرفیت در دستور کار قرار دارد. قرار است با توسعه زنجیره تولید در حوزه صنایع پایین‌دست متانول، سالانه ۲۸۰ هزار تن پلی‌اتیلن سبک و سنگین خطی و ۴۵۰ هزار تن پلی‌پروپیلن در کنار دیگر محصولات جانبی تولید شود.

- عملیات اجرایی طرح «سبزواره پتروشیمی همت» با سرمایه‌گذاری ۳۰۰ میلیون یورو به‌منظور تولید سالانه یکمیلیون و ۷۵ هزار تن اوره گرانول در ۲۲ آذر ۱۴۰۱ در عسلویه آغاز شد. طرح پتروشیمی همت در زمینه تولید اوره گرانول با استفاده از آمونیاک مازاد مجتمع‌های پتروشیمی داخل کشور و دی‌اکسید کربن مازاد حاصل از ونت‌های فرایندی مجتمع‌های پتروشیمی پارس، پارس‌یان سپهر و فرساشیمی در منطقه عسلویه اجرا می‌شود.

- عملیات اجرایی طرح تبدیل گاز به محصولات با ارزش افزوده بالاتر (GTX) شرکت پتروشیمی تفتان آریا در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ آغاز شد. برای اجرای گام نخست این طرح که در چابهار، قطب سوم صنایع پتروشیمی ایران، احداث می‌شود، یکمیلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار اعتبار در نظر گرفته شده است. هدف از اجرای طرح GTX، تولید محصولات پایین‌دست زنجیره ارزش متانول، شامل اسید استیک، فرمالدئید، وینیل استات مونومر و محصولات زنجیره پلی‌ال (پلی‌یورتان) نظیر بوتان دیول و... است.

- مجتمع پتروشیمی پارس گلایکول با ظرفیت تولید سالانه بیش از ۵۵۰ هزار تن در یازدهم اسفند ۱۴۰۱ به‌دستور رئیس‌جمهوری در فاز دوم پتروشیمی منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس افتتاح شد. ظرفیت تولید پتروشیمی پارس گلایکول در مجموع ۵۵۳ هزار و ۵۰۰ تن اتیلن گلایکول است که منواتیلن گلایکول به ظرفیت ۵۰۰ هزار تن به‌عنوان محصول اصلی و ۵۰ هزار تن دی‌اتیلن گلایکول و ۳ هزار و ۵۰۰ تن تری‌اتیلن گلایکول به‌عنوان محصولات جانبی در این مجتمع تولید خواهد شد.

- مخازن نه‌گانه فاز دوم مخازن سبز پتروشیمی عسلویه با ظرفیت

ذخیره‌سازی ۴۱۴ هزار مترمکعب فرآورده‌های پتروشیمیایی و سرمایه‌گذاری بالغ بر ۲۴ هزار میلیارد ریال، ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ با دستور رئیس‌جمهوری بهره‌برداری رسمی شد. مخازن نه‌گانه فاز دوم مخازن سبز پتروشیمی عسلویه شامل ۶ دستگاه مخزن ذخیره‌سازی متانول و ۳ دستگاه مخزن ذخیره‌سازی فرآورده‌های اتیلن گلیکول به همراه خطوط ارتباطی و صادراتی مورد نیاز تا درگاه بندر صادراتی پارس است.

- واحد دوم از مجموعه ASU۲ (واحد هوای فشرده) و پست ۴۰۰/۲۳۰ کیلوولت شرکت دماوند انرژی عسلویه با دانش و فناوری روزآمد و استفاده از پیشرفته‌ترین ماشین‌آلات به بهره‌برداری رسید. براساس این گزارش، با بهره‌برداری از این پروژه راهبردی با ظرفیت تولید ۷۲ هزار و ۵۰۰ نرمال مترمکعب اکسیژن، ۱۱ هزار نرمال مترمکعب نیتروژن، ۶ هزار و ۷۰۰ نرمال مترمکعب هوای ابزار دقیق و ۳ هزار و ۴۰۰ نرمال مترمکعب هوای سرویس، زمینه تأمین اکسیژن موردنیاز شرکت‌های متقاضی این محصولات در فاز دوم پتروشیمی منطقه پارس مهیا شد.

- عملیات اجرایی طرح PDH/PP پلیمر کنگان با هدف تکمیل زنجیره ارزش یازدهم اسفند ۱۴۰۱ با حضور وزیر نفت و معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی آغاز شد. طرح تبدیل پروپان به پروپیلن و پروپیلن به پلی‌پروپیلن (PDH/PP) شرکت توسعه پلیمر کنگان با ظرفیت اسمی سالانه ۶۰۰ هزار تن پروپیلن و ۶۰۰ هزار تن پلی‌پروپیلن در ضلع جنوب شرقی فازهای ۲۲-۲۴ پارس جنوبی احداث می‌شود.

- سال ۱۴۰۲

- فاز نخست پالایشگاه گاز هویزه خلیج فارس (کارخانه گاز و گاز مایع ۳۲۰۰) هشتم اردیبهشت ۱۴۰۲ با ظرفیت فرآوری روزانه ۲۵۰ میلیون فوت‌مکعب گازهای همراه نفت حاصل از تولید نفت‌خام از میدان‌های غرب کارون به بهره‌برداری رسید. این طرح با سرمایه‌گذاری یک‌میلیارد و ۳۳۸ میلیون دلار ارزی و ۲۲۱ میلیارد تومان به‌منظور جمع‌آوری گازهای همراه نفت میدان‌های یادآوران، آزادگان شمالی و جنوبی، یاران شمالی و جنوبی، دارخوین و سهراب، سپهر، جفیر، سوسنگرد و بندکرخه اجرا شد.

- پیش‌تراکم کارخانه گاز و گاز مایع ۱۰۰۰ که از جمله ۲۷ طرح «بهسازی و احداث تأسیسات جمع‌آوری گازهای مشعل» در شرق کارون است، هشتم اردیبهشت ۱۴۰۲ افتتاح شد. با اجرای این طرح روزانه

حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ میلیون فوت مکعب خوراک پالایشگاه گاز بیدبلند خلیج فارس افزایش یافت.

- پیش‌تراکم کارخانه گاز و گاز مایع ۹۰۰ نیز که یکی دیگر از ۲۷ پروژه طرح «بهسازی و احداث تأسیسات جمع‌آوری گازهای مشعل» در شرق کارون است، هشتم اردیبهشت ۱۴۰۲ به بهره‌برداری رسید.

- الفین پتروشیمی گچساران به‌عنوان ایرانی‌ترین الفین کشور ۲۶ تیر ۱۴۰۲ با سرمایه‌گذاری حدود یکمیلیارد و ۳۰۰ میلیون یورو و ظرفیت تولید سالانه یکمیلیون تن اتیلن و ۸۴ هزار تن C3+ پس از گذشت ۱۹ سال از مصوبه آن در سال ۱۳۸۳ به بهره‌برداری رسید. این مجتمع در زمینی به مساحت تقریبی ۱۵۷ هکتار در استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان گچساران احداث شده و بیش از ۸۳ درصد تجهیزات این پروژه ساخت داخل است.

- طرح بازیافت آمونیاک پتروشیمی خراسان نهم آذر ۱۴۰۲ به‌منظور کاهش آلاینده‌گی در صنایع و بهبود شرایط محیط‌زیستی به بهره‌برداری رسید. طرح احداث و نصب استریپر مجتمع با هدف جداسازی آمونیاک از پساب خروجی مجتمع و بازگردانی به خط تولید با اعتبار ۱۵۰ میلیارد ریال طی یک سال به انجام رسید و سبب هوای پاک‌تر و محیط‌زیست بهتری می‌شود.

- واحد چهارم تولید گازهای صنعتی شرکت دماوند انرژی تابستان با ظرفیت تولید ۷۳ هزار و ۵۰۰ نرمال مترمکعب تولید انواع گازهای صنعتی به تولید رسید و با تزریق تولیدات این واحد به شبکه اصلی دماوند انرژی، تمام نیازهای شرکت‌های متانولی و دیگر شرکت‌های پایین‌دستی به اکسیژن فشار بالا و فشار متوسط، نیتروژن و هوای ابزار دقیق و هوای سرویس برطرف شد.

- اسکله شماره ۱۷ فاز ۲ بندر عسلویه و نخستین بازوی بارگیری کرایونیک ساخت ایران یازدهم دی ۱۴۰۲ راه‌اندازی شد.

- هم‌زمان با آغاز دهه مبارک فجر و برنامه‌های دومین سفر رئیس‌جمهوری دولت مردمی به استان هرمزگان در ۱۲ بهمن، اسکله شماره ۳ بندر پارسیان به بهره‌برداری رسید. هم‌اکنون ظرفیت تخلیه و بارگیری این بندر سالانه ۹ میلیون تن است که در آینده به ۴۰ میلیون تن افزایش می‌یابد.

- عملیات اجرایی احداث پتروشیمی ابن‌سینا ۲۸ مرداد ۱۴۰۲ در همدان

آغاز شد. این طرح تولید اتیلن اکساید و زنجیره پایین‌دستی تا ۳۰۰ هزار تن در سال را در برنامه دارد و حجم سرمایه‌گذاری ارزی طرح، ۲۹۱ میلیون یورو است. محصول نهایی این طرح سالانه ۱۱ هزار تن مونو اتیلن گلیکول، ۱۰۱ هزار تن انواع اتوکسیلات‌ها، ۵۶ هزار تن گلیکول اتر و ۳۲ هزار تن متیل دی اتانول آمین است.

-وزیر نفت، در آخرین روز از آذر ۱۴۰۲ در بازدید از مراحل اجرای طرح اوره و آمونیاک پتروشیمی گلستان، دستور آغاز دوباره عملیات اجرایی این پروژه را پس از سال‌ها بلاتکلیفی صادر کرد. این طرح پتروشیمی مشکلات بسیاری را در چند سال اخیر از سر گذرانده است، اما خوشبختانه به‌دنبال پیگیری‌های نماینده استان گلستان در مجلس شورای اسلامی و شرکت ملی صنایع پتروشیمی، کارگروهی تشکیل شد تا به‌صورت تخصصی ازسرگیری دوباره ساخت آن را پیگیری کند.

-عملیات اجرایی احداث مجتمع پتروشیمی سیگلو ۲۱مهر ۱۴۰۲ با حضور اوجی در منطقه ویژه اقتصادی لامرد در جریان سفر استانی رئیس‌جمهوری به استان فارس آغاز شد. این طرح شامل تولید متیل‌آمین‌ها و مشتقات آن (م. س. پ) برای نخستین بار در کشور است که با سرمایه‌گذاری ۲۲۷ میلیون یورو در مساحت ۱۰ هکتار ساخته می‌شود.

-هم‌زمان با سفر رئیس‌جمهوری به استان کردستان، عملیات ساخت شرکت پتروشیمی بعثت در بیجار با سرمایه‌گذاری ۷۵۰ میلیون یورویی آغاز شد. ظرفیت سالانه این پروژه ۵۰۰ هزار تن ترفتالیک و ۵۰۰ هزار تن پلی‌اتیلن ترفتالات انبساطی است که در صنایع تولید الیاف نساجی کاربرد دارد.

-عملیات اجرایی طرح پلی‌استایرن تربت‌حیدریه هشتم دی ۱۴۰۲ با هدف تکمیل زنجیره ارزش آغاز شد. طرح پلی‌استایرن تربت‌حیدریه سالانه ۴۰ هزار تن پلی‌استایرن تولید خواهد کرد و افزون بر تأمین نیازهای داخلی، مازاد تولید به کشورهای همسایه صادر خواهد شد.

-فاز نخست فعالیت‌های اجرایی پس از تکمیل مطالعات ژئوتکنیک سایت الفین مگا پروژه الماس ماهشهر، شامل عملیات شمع‌کوبی ساختمان‌های غیرصنعتی (انبارها، کارگاه مرکزی، کلینیک و آتش‌نشانی) و مخازن ذخیره (خوراک و محصولات) در منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی ماهشهر آغاز شد. این طرح از مگا پروژه‌های هلدینگ خلیج فارس است که با تولید بیش از ۲ میلیون تن محصول یکی از بزرگ‌ترین مجتمع‌های تولید الفین و پلی‌الفین کشور به شمار می‌رود.

-بزرگترین طرح بازیافت گاز دی‌اکسیدکربن کشور در شرکت پتروشیمی فن‌آوران با ظرفیت جذب سالانه ۱۶۰ هزار تن دی‌اکسیدکربن وارد مرحله عملیاتی شد. منابع خوراک این افزایش تولید از محل جمع‌آوری گازهای خروجی از استک ریفرمر واحد متانول این مجتمع تأمین می‌شود که با بهره‌برداری از آن، گام مهم و ارزنده‌ای در عمل به مسئولیت‌های اجتماعی و راهبردهای مبتنی بر اصول توسعه پایدار و صیانت از محیط‌زیست برداشته خواهد شد.

-سال 1403

توسعه صنعت پتروشیمی هم‌اکنون، در روزهای پایانی دولت سیزدهم نیز تداوم دارد، به‌طوری که ۹ طرح پتروشیمی آرتا انرژی، پتروشیمی آرین متانول، پتروشیمی هنگام، واحد چهارم هوای پتروشیمی دماوند، دو واحد هوای پتروشیمی رایان پولیمر پویا، شیرین‌سازی برج C4 و واحد ZLD پالایشگاه گاز بیدبلند خلیج فارس و ایستگاه پست برق ۴۰۰ کیلووات ایثار، پتروشیمی نخل آسماری، پتروشیمی پترو ناد آسیا و بازسازی واحدهای زایلین پتروشیمی بوعلی‌سینا تکمیل شده‌اند و در نوبت بهره‌برداری قرار دارند.

برای این ۹ طرح یکمیلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری شده است که به افزایش تولید محصولات پتروشیمی و رشد صادرات در این صنعت کمک شایانی خواهد کرد.